

Megjelenik reggeli és esti kiadásban, tehát mindennap a délutáni órákban.

Előfizetési díj:

Egész évre 10 ft., félre 5 ft. 50 kr., évfolyamra 3 ft., egy óra 1 ft. — Az esti kiadás külön kúldésért a vidékre: Egész évre 1 ft. 50 kr., félre 80 kr., évfolyamra 50 kr., egy óra 20 kr.

Szerkesztői szállás: belső-tordautca 122. sz. Kiadó-hivatal: A tanácsház mellett, az emelet hátsó részében.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ES KÖZGAZDASZATI LAP.

Hirdetési díj: öt hasábos garmond sorért 1-ször 7 kr. 2-ször 6 kr. 3-szor 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. — Hirdetések felvételnek: Helyben: a kiadó-hivatalban és Demjén László könyvkereskedésében. Pesten: Zeisler M. (Király-utca 60. sz.) Bécsben: Haasenstein és Vogler-nél (Neuer-Markt 11. sz.) Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22. sz.) Rudolf Mosse off. Zeitungs-Agent.

Nyitott cikkek:

sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez címzendők. — Előfizetések s hirdetési díjak a vidékről a szerkesztőséghez, helyben a kiadó-hivatalhoz küldendők be.

Észrevételek a „szász levelekre.”

II.

Levélíró azon indokból támadja meg a kormány ideiglenes választási szabályzatát, hogy amugy is új municipális törvény van készülöben a Királyföld számára. Mi abban épen igazolód indokot találunk; hogy ez zavaros, félreérthető — ez elfogás dolga s pártiszempontról élebb mint igazságos ítélet.

Tisztelt hazánkfia leveleiben néhányszor hangsúlyozza, hogy a történelmi jogot a magyar államnak legkevésbé állhat érdekében mellőzni; jól tette tehát — ugymond — az országgyűlés, hogy a szász nép részére külön törvény hozását biztosította. A mi az első illeti, azt hisszük kormányfőink a figyelmeztetést értik, de mi mégis azt látjuk helyesnek, tegyenek úgy, a mint a haza közjára kívánja. Külön törvény hozását pedig indokolatlan s más hazai népeket bosszantó s ezekben is hasonlóra vágyat gerjesztő eljárásnak tartunk, a mi a kormányt compromittálja s minket megaláz. Való, hogy eddig is volt rá analogia, de azért még is gyöngeségnek marad az.

Ama levelek írója szerint a Királyföld soha nem volt az, a mi egy vármegye, hanem a mi az összes vármegyék, az összes székely-székek; annak élén állott a vajda, ezeknek ispánjuk, s mindenik közvetlenül a korona alatt. Ezen analog viszonyu a Királyföld, élén ispánjával, azon különbséggel, hogy ez a helyhatósági szabályalkotás jogát inkább fenntartotta. . . . A tétel első fele nemprecise, utóbbi mint igényelt jog, inkább visszafelé volt, mivel a szász nép képviselői az alkotmány rovására mindig saját jogkörük kiterjesztésére éltek; ezt nem védeni, de el kell törölni. Verböcziben ki van jelölve a szabályalkotás jogköre — addig van az, hol a köztörvény határa kezdődik; de az sehol sincs, hogy az ország összességének egy, a szász népnek más törvényt kelljen hozni; az őt illetőkben sajátságaikra figyelemzőleg külön §-ekben intézkedni kötelesek, s ez az egész külön intézkedés oly kiváltság, mely önmegalázzással határos.

De az analogia egyében is téves. Levélíró azt állítja, hogy egy vármegye csak két követet küldött az országgyűlésre, a szászok hatóságai kettőt-kettőt. Ez bizonyítja azt, hogy a szász nép nem annyi mint egy vármegye; de azt a jogtalanságot is igen, hogy míg Hunyadvármegye 180 ezer lakosa után csak két követet küldött, az ennyit nem tevő szász nép a velők élő oláhokkal 23-át küldöttek, a mit azonban kellőbb arányba hoztak a királyi- és mezővárosok és taksás helyek követei. Levélíró zavarási szándékból hasonlította össze a vármegyék járásait a királyföldi székekkel. Hisz köztudomásu, hogy ezek törvényhatóságok, amazok egy törvényhatóság alsóbb igazgatósági szervei. Itt közös jegy föl nem található.

A szász szék és vidékek — mond továbbá levélíró — az Universitas-ban mint magasabb rendű municipiumban gyűlnek össze, ez Universitas képezte az Erdélyt alkotó három rendi nemzet egyikét. . . . Ez teljesen új elmélet; ezt Erdély jogtörténete nem ismeri. Melyik törvény nevezi az Universitas Municipiumnak? Ezt a 11 törvényhatóság össze-teszi, nem az Universitas. Más a másodbiróságilag ítélő s oeconomiai ügyeket intéző Egyetem s megint más a nép közönsége — egyeteme. Erdély alkotmánya a törvényhozás részesének a szász Egyetemet soha el nem ismerte, az országgyűlésre meg nem hívatta, azon meg nem jelent, megjelent a 11

törvényhatóság, azoknak küldettek meg a törvények. Végre az Universitas sehol, semmi alakban a szász népet nem képviselte. A szász nemzeti peesétnak a törvények alá nyomása szükséges volt — a volt a magyaroké, székelyeké is, de azidők változásai és az új törvények fölöslegessé tették mindeniket.

A szász nép — mondja tovább levélíró — mint önálló alkotó fél egyezkedett a magyar és székely nemzettel s együtt a koronával . . . Soha; hanem mint az ország egyik alkotmányos népe, mint a más kettővel egyesülten polgári osztály a törvényhozásban a más kettővel egyesülten részt vett. Valóban alig láthatni át, hogy ennek emlegetése most, midőn nem rendi, de képviselői alkotmányunk van, mi gyakorlati értékkel bírhat.

A Királyföld — így zárja be párhuzamait levélíró — egy vármegye állására nem szállíthatók a történelmi jog ellenére. De az sem kívánható, hogy a 15 ezer lakóju Szászsebeszék és a 11 ezer lakós Ujegyházsék annyi képviselőt küldjön a parlamentbe, mint a 77 ezer lakóju Maroszegye vagy a 1x2 ezer lakossal bíró Alsófehervármegye; valamint azt sem, hogy az állam ama kis rottenborogoknak egy teljes tisztí kart tartson s külön háztartását költségesen tovább is vigye. A nemesség adó nem fizetése is történelmi jog volt, mégis 1848. a közös és jogegyenlőség első szellőfuvalma el-seperte.

Levélíró az új municipális törvény alkotásáról szólva, annak szükségét fejezi ki, hogy az a törvényekkel és szerződészerűleg biztosított jogokkal egyezzenek. A törvényekre hivatkozást értem, azokra mi is hivatkoztunk, s a mik nem korszerűek, újakat hozunk helyökbé; de a hivatkozott szerződéseket azok megjelölése nélkül méltányolni nem lehet. Ki tudja, mik vannak értve: a három nemzettel egymás közt vagy ezek és a fejedelem között időnként kötötték? Egyebiránt a haladásról le kellene mondani az emberiségnek, ha a miről törvény vagy szerződés van, örökre erinthelet lenne. Mily hatalmas törvénye volt nemzetüknek a 1-ae 9-nus — s ma még is csak az emlékezetben van meg. Az állam és törvényhozás, mely az idő székeihez nem tudja vagy nem meri idomítani a törvényeket és közigazgatásukat, mondjon le magáról, ő lét-jogát elvesztette, többé nevével nem érdemli meg.

Nevezetesen levélírónak azon nézete, hogy a szász öszmunicipiumnak a maga sajátos alakjában tovább is fenntartása, ha jogköréből mind aról lemond, a mit a mostani időszzerű állam nem nélkülözhet, nem akadály a magyar nemzet politikai erejének és nagyságának, valamint anyagi ki-fejlesztésének és a magyar államnak sem. . . . Erre azon kívül, hogy e nyilatkozat alkalmas rokonszeny ébresztésre lehetlen észrevételt tenni addig, míg nem tudjuk: miben állott levélíró szerint azon jogkör? mi az, a mi lemondás tárgya lenne? De ezt bajos tenni; mert nézetem szerint az öszmunicipium eszméjét Erdély alkotmánya nem ismeri; államrend-szerünkben az nem volt benne; következésképp öszmunicipiumi hatáskörrel s annak nagy része feltudásáról sem lehet szó. Schmidt Konrád alatt 1862 — 66-n akartak ennek organismust s életet adni; de nem sikerült. Ha a szász levelek írója többet s világosabban fog szólni, mi is azt teendjük. Most ennyit elégnék tartunk.

Hogy a magyar felelős kormány vagy törvényhozás most teremtsen egy középkorba illő öszmunicipiumot, az egyesült nagy-fejedelemség

fölolvasása által, a tárgy magasztosságához illő komolysággal és a loyaltás megengedhető korlátai között nagyon is józanul, illetőleg minden túlságos lelkesültség mellőzésével inauguráltatott, az ismeretes háromszoros „hoch“ egy mákszemnyivel sem volt viharosabb, mint a hogy azt az illendőség magával hozza.

Csak futólagosan akarjuk eme — különben az egész új német birodalomban általánosan elterjedt — közönység politikai okait érinteni. A nép ösztönében keresendők azok, mely azt hiszi, hogy a német császárság e megújítása csakis pusztá formalitás és dynasztikus szemfényvesztés, mely a nemzeti ügyre nézve teljesen fölösleges. Valamint az új német birodalmi viszonyok megteremtése és rendezése is az észak-német szövetségi alkotmány megváltoztatása s részben megsemmisítése által pusztán csak fejedelmi magányügyek gyanánt vitetett végbe, épen úgy a hohencollerni császárságot sem lehet egyébként tekinteni, mint olyan jutalomnak, melyet az egék ura egyelőre a győzelemért biztosított, mi alatt a nép, mely azokhoz a vért szolgáltatá, nagy szerényen és alázatosan várni tartozik, hogy minő morzsák fognak lehullani számára kevély ura dús asztaláról. Változtatni elnyomott helyzetén? oh az nem járja! És a mi gyönyörűség vagy élvezet származik is a dolgok ez új rendezéséből,

helyén egy kis szász fejedelemséget, a felosztott országos helyett egy királyföldi guberniumot, melyről nem lehetne tudni: holttetem-e az Magyarország élő testén? vagy élő kis állam egy haldokló nagyobbak kebelében — mi ezt lehetségesnek, politikailag észlelnek, a magyar állam érdekeivel megférőnek nem látjuk.

Azon nézethez, hogy a szász municipium egy kebelében élő nemzetiséget sem kíván elnyomni, sem sajátjaihoz illő kifejlődésének útját állani, közöttük élő népeinknek szerencsét kívánunk.

Ama felőgást, hogy a Királyföld rendezéséről szóló 1868-k évi XLIII. t. czikk a kihallgattatni rendelt „illetők“ alatt az Universitas érti, nézetem szerint a valósággal nem egyező. Erdély alkotmánya szerint az Universitas ilyesmire jogosítva sem volt, hanem volt a 11 szász törvényhatóság; megkísérlették — a mint érintők — Schmidt Konrád alatt, de hasztalanul. Államegységünk s törvényhozásunk jogköre megosonkítása, új kiváltság osztogatás s szaksz hazánkfiainak a törvényhozásban kettős jog-adás lenne ez, — mi a jogegyenlőséget sértene — ha Egyetemök hatásköre legislatív teendőkre is kiterjesztetnék. A kormány kérdezze ki a 11 hatóságot egyenként, de constituante-ot önmaga ne alkossan. Elég ha otthon véleményt adnak s a parlamentben a törvény megalkotásán részt vesznek.

Levélírónak kedvenez eszméje, hogy szász hazánkfiat Magyarországgal szemben szerződő félnek tekintse. Am legyen, képzelje úgy, de fölünk is hasonlólt ne kívánjon. Ennek Erdély régi alkotmányában alapja nincs.

Azon nézet, hogy a mostani szász ispán azért nem lenne helyén, mivel pártember, czéljai párt-czélók sat., a parlamentarizmus kormányrendszer eszméjével elenkezik. Nézetünk szerint e vad épen érv mellette és a kormány eljárása mellett. Hát Schmidt Konrád nem volt-e Schmerling-párti ispán?

Még csak egy megjegyzést. Levélíró a magyar államférfiak megfontolásába ajánlja a szász kérdést Csodálatos fordulás az időnek. 1861 — 66-ban ez oldalról kérdésebe vonták a magyar kérdés létezését — a magyar korona és állam, s 14 millió honpolgár lét-jogát. Most szász hazánkfiak — 170 ezren — ügyöket kérdésül állítják fel a magyar állammal szemben. Ha a magyar kormány meghátrál, ha a törvényhozás állásáról megelégedezik, könnyen kérdéssé lehet az szerintünk is; de ha a képviselői alapon nyugvó felelős kormányzás, Magyarország polgárainak teljes jogegyenlősége s a magyar állam létfeltételei által elébe szabott uton halad, a netalán felverendő habok lecsilapodnak s a Királyföld rendezési ügye a kormányhatalom és törvényhozás egysége s ön-állása megosonkítása nélkül, és a nélkül, hogy Erdélyben a régi diatát és guberniumot egy újabb váltsa fel, eszöndesen s a maga rendjén eligazodik.

Egyebiránt a „szász levelek“ emelkedett politikai nézpontu íróját a küzdelem választott terén üdvözöljük, ha észrevételeire felelni szükségesnek látnók, vele eszmét tovább is szívesen cserélünk, biztosítva őt, hogy mi nem neki s nagyrabesült felelők, csak egyes nézeteinek vagyunk ellene, s némely állításait nem találjuk valóknak; de adatainkat nem a gyűlölség és más tisztátalan forrásból, hanem Erdély államjogából, történetéből s meggyőződésünkben merítettük.

az is csak azoknak jut, a kik azt előidéztek vagy elősegítették.

A berlinieknek annyi gyönyörűségök mindenesetre meg van, hogy saját magukat vicezelhetik az új császári máz miatt. Szörnyű mulatságukra szolgál, ha új szerzeményü „K. K.“-jokat mindenüvé oda szurhatják (mi régen oda adtuk volna nekik a miénket szívesen!) s különösen szeretik minél gyakrabban elmondani ama versaillesi ember életét, ki közvetlenül a császári ünneplés-ségek után így szölt egy porosz tiszthez: „Öszinte szívvel kívánok szerencsét önöknek; mert miénkünk már két császárnak volt és tudjuk, hogy mit jelent az: császárral birni!“ (Bizony a németek még inkább megérdemelnének vagy két „olte Willen“-et!)

A mi Berlinit sokkal inkább érdekli és figyelmét folytonosan leköve tartja: az Páris. Bátran elmondhatnók, hogy Berlin maga személyesen visel háborut Franciaország fővárosával, s még pedig nagyravágyó irigységből, bosszuállásból és hitvány spekulatióból. Sehol sem fogják fel Németországban Páris ostromát nagyobb subjectivitással, mint épen Berlinben. Rettenetesen bosszantja őket s egy nyugodt perczet sem enged nekik ama bosszukiáltas: A Berlin! A Berlin! — mely legelőször Párisból hangzott szét e véres háboru kezdetén. Most

A „Kol. Közl.“ eredeti távsürgönye.

Feladatott Pesten febr. 9. 12 óra 30 p. délután.

Érkezett Kolozsvárra febr. 9. 1 óra 30 p. délután.

Bordeauxban a párisi kormánytagok erélyesen lépnek föl. A választások tegnap megkezdettek; a kamara békepártoló többsége csaknem biztosítva van; a közlársaság fenntartására kevés esély.

Legújabb táviratok.

Bordeaux, febr. 6. A párisi kormány ideérkezett tagjai értesíték az al-főnököket, hogy a bordeauxi delegatio által elrendelt választási megszorítások érvénytelenek, és hogy a párisi kormány által kiadott jan. 29-ki rendeletek érvényben tartandók. A párisi választások febr. 8-ra napoltattak el.

A lyoni megyefőnök e hó 5-én szemlélet tartott 10,000 elssasi és lotharingiai felett; számos néptömeg éljenze meg a legiöbelieket. A poroszok megszállták Lons le Saubriert (Jura departementban.) A párisi kormány egyik rendelete Arago Emmanuelt belügyminiszterre és ideiglenes hadügyminiszterre nevezi ki. Gironde megye főnökének egy kiáltványa felhívja a lakosságot, hogy a köztársaság és nemzeti védelmi kormány előnyére válasszon a nemzeti gyűlésbe.

London, febr. 7. A „Daily News“ Brüsseltől azon hírt közli, hogy az osztrák és olasz kormányok azt tanácsolták a francia kormánydelegatióknak, hogy a párisi kormányval egyetértésben járjon el.

London, febr. 7. A lapok jelentik, hogy Gambetta nem fogja visszavonni a választási rendeletet. Bordeauxban az izgatottság nagy. Jules Simon nem mer az utcára menni. A porosz hadsereg febr. 20-án bevonul Párisba; hogy barát vagy ellenségképen-e, az Gambetta magatartásától függ.

Berlin, febr. 8. A választásokat a departementokban elhalasztották. Ha az anarchia délen tovább tart, Poroszország — Oroszország, Anglia és Austria beleegezésével(?) — ideiglenes kormányt fog kinevezni Franciaország számára. A németek Lyon ellen készülnek vonulni. A lyoni municipalitás ellenszegülést proclamált a végsőig.

Garibaldi a fegyverszünetről.

A legújabb genouai lapok Garibaldi főhadiszállásáról következő tudósításokat hoznak:

Dijon, jan. 31. A vogesi sereg főparancsnoka Garibaldi, a csapatokhoz következő napiparancsot intézte: „A vogesi sereg katonái! Huszonegy napi fegyverszünetetek lesz, és mint hogy a czéljánál fogva nagy missiótok még nincs befejezve, ezt az időt arra kell használnotok, hogy újabb, merész fegyvertényekre készítsétek elő magatokat. Ti eddig vitézségetekről fényes bizonyítást tetetek és a harczeretben, mint bátor harczosok viseltétek magatokat. Nosza! Legyetek készen, hogy a szabadság ellenségével nagy erővel álljatok szembe és tartsátok fenn addig is eddig is híressé vált fegyelmeteket, mert ti a köztársaság katonái vagytok és a ti feladatotok az idegent Franciaország földén megsemmisíteni, vagy őt örökre ártalmatlanná tenni; mert a zsarnok betolakodót minden becsületes embernek meg kell vetni és fegyverezni.“

Egy másik kiáltványában Garibaldi Cote d'Or lakóihoz fordul és felszólítja azokat, hogy a vogesi sereget erélyesen támogassák, hogy „a szentelen betolakodó, ki Északról jött, és ki Franciaországba szeretné magát

fájdalom! a németek állnak Páris előtt s talán dühösebben orditoznak „revanche“-ért. Ehez járul még az a körülmény is, hogy a francziák, a kik minden más dologban olyan jó voltairianusok, Párisuk tekintetében a legvastagabb orthodoxok s őket itt megtámadni és itt megverni — rájuk nézve sokkal nagyobb megaláztatás, mint bármi egyéb a világon. A berliniek nem nagyon érzékenyek; e részben a szánalmat és könyörületeséget nem ismerik; a francziákat a szent Páris bukása által megaláztatva látni — e gondolat épen úgy elszédíti őket, mint Napoleon elfogatása Sedannál. Poroszország unalmas, parvenu fővárosa bizonyos Káján ingységgel tekint föl a városok régi, babiloni királynojére; sőt vannak túlbúzgók, a kik úgy gondolkoznak, hogy Párist mint világvárost, a lehetőleg meg kellene semmisíteni, legalább is addig, a míg a „Kráhwinkel“-szerü Berlin maga is annyira fölkiúzdheti magát, hogy a divat és a fényűzés fővárosával kissé jogosultabban kísérthesse meg versenyre szállni. Spekulatiójok pedig oda törekszik, főképen a Párisból kiutasított német munkásokra való tekintettel, hogy Párisból a főtálmalt, melyet oly sok iparteremtő piaczn körülánul gyakorol, elragadják s a lealázott gaiban főváros rovására meg a divat és a fényűzés dolgában is Berlinit tegyék hangadóvá. Peregrin.

TÁRCZA.

Berlin és Páris.*)

I.

Mióta Berlin is a császári városok sorába emelkedett, mindenesetre érdekében áll, önmagát e szokatlan és magas polcon egy kissé szemügyre venni. És valóban oly bámuló tekintetet vet önmagára e furcsa helyzetben, hogy csupa neveltség elképedt arczára nézni. Nagyravágyás van a berliniekben, ezt sem tagadni, sem pedig nekik bűnül felróni nem lehet. Hisz a nagyravágyás bizonyos fokig nem is bűn! De azzal a nagyravágyással, hogy valaha császári város akartak lenni, a berlinieket valóban kár volna vádolni. Az egész császári komédiát oly hidegen fogadták, oly közönyösen, mintha rájuk nem is tartozott volna. A zászlók s a fényes világítás ragyogó lángcsillagai elmaradtak; egyetlen jámbor alattvalónak sem jutott észbe ujjongani e nagyszerű eseményen, sőt még az országgyűlés mindkét házában is, hol Poroszország új aerája, a versaillesi proklamatio

* E czikk Páris capitulatioja előtt írott.

megfeszkelni, ismét elűzessék, és általa a fenyegetett civilisatio megmentessék." Garibaldi e kiáltványában a legerősebb szavakban kel ki az új német császár és Bismarck ellen és igyekszik behozonyítani, hogy a horvátok Olaszországban 40 év alatt nem csináltak annyi kárt a magánvagyonban, mint a poroszok néhány hét alatt Franciaországban. Hosszu felhívását a következő szavakkal végzi: „Cote d'Or lakói, ti, kik „vasember“ nevet viseltek, könnyítsétek meg nekünk feladatunkat, hogy az idegent Franciaországból kiűzzük; és akkor érdemeket szerzendetek a haza iránt. G. Garibaldi.

Az olasz hős megtett továbbá minden szükséges intézkedést, hogy sergét, a még pontosan meg nem határozott demarcationalis vonal megé jó rendben vezesse.

Gambetta és Bismarck.

Bordeauxban február 3-án következő okmányok tettek közzé:

Gambettának Bordeauxban.

A választások számára a fegyverszünetben megállapított szabadság nevében tiltakozom az ön nevében tett intézkedés ellen, mely a francia polgárok számos osztályát azon jogtól megfosztotta, miszerint a nemzetgyűlésbe választathassanak. Az önkényes elnyomás kormányára alatt történt választások nem fogják azon jogokat nyújthatni, melyeket a fegyverszüneti egyezmény a szabadon választott képviselőknek biztosít. Bismarck.

Gambetta e sürgönyt kinyomatta, s hozzá következő jegyzéket tőn: „Mi azt mondjuk, Poroszország, hogy dicsvágyát kielégítse, oly nemzetgyűlésre számított, melybe az idő rövidsége, s a tényleges nehézségek folytán, a bukott uralkodó családnak és Bismarck szövetségeseinek minden büntetése és bérencez bélephetett volna. A jan 31-én kiadott kizárási rendelet a reményeket, s a porosz minister azon szemtelen követeléseit meghírsítja, hogy egy francia nemzetgyűlés szervezésébe avatkozhat, mi a köztársasági kormány által tett rendszabályok helyességének legkétségtelenebb bizonyosságát képezi. Ennek tanúsága azokra nézve nem fog kárba menni, kik a nemzeti becsület érzetével bírnak.

Gambetta.

Gambetta legujabb kiáltványa.

Bordeaux, febr. 1. „Polgárok! Az idegen épen most követte el Franciaországon a legnagyobb gyalázatot, milyet valaha szenvedett, hogy ez átokraméltó háboruban egy nagy nép hibái és gyöngeségeiért mérték-telen büntetést szenvedjen.

Páris, melyet a hatalom le nem győzhet, az éhség által legyőzött s nem tarthatja tovább féken a német hordákat. Január 28-án esett el. A város még érintetlen marad, mintegy a barbárságtól az erkölcsi hatalom és nagyság által kierőszakolt hódotoképpen. Csak is az erődket adták át az ellenségnek. Páris bukásával hericus áldozatainak árát hagyja reánk. A nékülözések és szenvedések őt hava alatt Franciaországnak időt adott, hogy ismét fölismerje magát, hogy gyermekeihez appelláljon, fegyvereket találjon s noha fiatal, de bátor és elszánt hadseregeket alkosson, melyekben eddig a szilárd-ság kivételével semmi sem hiányzik, mi pedig csak az időfolyamában szereshető meg. Köszönet Párisnak! Ha elszánt hazafiak vagyunk, akkor minden kezeink közt létezik, mire szükségünk van, hogy megmentjük és felszabadítsuk. De mintha a szerencsétlenség arra töreked-nék, hogy bennünket elnyomjon, valami válságosabb és fájdalmasabb, mint Páris bukása várakozott reánk. Tudunk nélkül, a nélkül, hogy értesítették s megkérdet-tek volna bennünket, fegyverszünet iratott alá, melyről csak elkésve nyertünk tudomást, mely bünös könnyelmű-séggel a porosz katonáknak a csapataink által megszállt megyéket kiszolgáltatta, s mely reánk azon kötelezett-séget hárítja, hogy 3 hét alatt nyugodtan viseljük ma-gunkat, s azon szomorú viszonyok közt, melyben az or-szág van, nemzet gyűlést hívjunk össze. Mi Párisban felvilágosításokat kértünk s hallgattunk, mert csak ti hoz-zátok szólnak, egyik kormánytag ígért megérkezésére vártunk, kinek meghatalmazásainkat visszaadni voltunk elhatárova.

A kormánydelegatio engedelmességet akart, hogy mérsékletéről s lelkiismeretességéről kezeséget nyújtson; hogy a kötelességet teljesítse, mely azt parancsolja, mi-szerint helyét csak akkor hagyja el, miután attól fölmen-tetett; és hogy végül minden barátnak vagy máskép gondolkodónak példával bebizonyítsa, hogy a democrazia nomosak a pártok legnagyobbika, hanem hogy egyszerű-mind minden kormány közt a lelkiismeretesebb is. Ennek dacára senki sem jött Párisból, pedig cselekednünk kell, bármibe kerüljön is, hogy Franciaország ellenségeinek perfid combinatioi megsemmisüljenek. Poroszország számít a fegyverszünetre, hogy ez hadseregeinket elpuhí-tsa, enerválja és felozzlassa. Poroszország reményli, hogy az összegyűlt képviselőtestület az egymást érő szoren-csétlenségek következtében s Páris bukásának megfélemlítő benyomása alatt, szükségképen megijed és kész le-szen gyatázatos békét kötni. Tőlünk függ, hogy a szá-mítások hajótörést szenvedjenek, és hogy azon eszközök, melyeket magának az ellenállás szellemének elfojtására előkészítettek, azt ismét fölélesszék, és fokozzák. Csi-náljunk a fegyverszünetből fiatal csapataink kiképzésére szolgáló iskolát, használjuk fel a három hetet, nagyobb erélyvel mint valaha, a védelem és a háború szervező-sének előkészítésére és előmozdítására. Egy reactionér és gyáva kamra helyébe, milyenről az idegen álmodozik, valóban nemzeti és köztársasági gyűlést válasszunk, mely a békét akarja, ha a béke országunk bacsületét, rangját és épességét biztosítja, mely azonban a háborút is képes akarni s inkább mindenre kész, mint Franciaország meggyilkolásában segédkeztet nyujtani.

Franciaiak! Gondoljunk atyáinkra, kik a compact és osztatlan Franciaországot hagyták reánk, ne áruljuk el történelmünket, ne engedjük át hagyományos terüle-tünket a barbárság javára.

Ki írta ily valamit alá? Nem ti, legitimisták, kik oly hátran harcoltok a köztársaság zászlói alatt, hogy Franciaországnak, a régi királyságnak földét megvédjé-tek, sem ti az 1789-iki polgárok fiai, kiknek mestermű-vök az volt, hogy a régi provinciákat az egyesítés köte-lekeibe vonjátok, sem ti, a városok munkásai, kiknek értelmes és nagy lelku hazafisága Franciaország nagy-ságának és egységének oszlopa, a modern szabadság előőre vala, végre ti sem, a vidék munkásai és földbir-tokosai, kik sohasem voltak fukarok véretek ontásában e haza védelmére, melynek birtokokat, földeiteket, és a polgári méltóságot köszönitek. Nem, egyetlen francia sem fog találni, ki arra vállalkoznék, hogy a meg-beostelemtő ténny aláírja. Az idegen meg fog csalatkozni, le fog mondani Franciaország megbénításának szán-dékáról, mert mindnyájan lelkesednek Franciaország szeretetében. A szerencsétlenségek iránt érzékellenek leszünk, és az idegeneket el fogjuk űzni. Hogy e szent célt elérhessük, szívünket, akaratunkat, életünket en-nek kell szentelnünk; és talán a legsúlyosabb áldozatokat meghozunk, és külön vágyainkról lemondunk. Mind-nyájunknak a köztársaság köré kell gyűlnünk, és külö-nösen arra törekedünk, hogy hidegvérűeknek, erőnk-nek jeleit adjuk. Se szenvedélyek, se gyengeségek el ne tántorítsanak bennünket; esküdjünk mint szabad férfiak arra, hogy Franciaországot mindenki ellen és minden-kivel szemben meg fogjuk védeni! Fegyverre! Fegyver-re! Éljen Franciaország! Éljen az egységes és osztat-lan köztársaság! Aláírva: Leon Gambetta.

UJDONSÁGOK.

Előfizetési feltételek 1871-re:

11 hónapra 1871.	febr.-dec.	9 ft. 20 kr. o. é.
Félévre	febr. jul.	5 „ 50 „ „
5 hónapra	febr.-jun.	4 „ 60 „ „
Évnyegyedre	febr.-ápr.	3 „ „ „
2 hónapra	febr.-már.	2 „ „ „
Egy óra	február	1 „ „ „

Az esti kiadás külön küldéséért a vidékre:		
11 hónapra 1871.	febr.-dec.	1 ft. 40 kr. o. é.
Félévre	febr.-jul.	80 „ „
5 hónapra	febr.-jun.	70 „ „
Évnyegyedre	febr.-ápr.	40 „ „
2 hónapra	febr.-már.	30 „ „
Egy óra	február	20 „ „

A „Kol. Közl.“ szerkesztősége.

— **Ö Felseje** a király Maráza, baranyamegyei község tűzkárosult lakosai részére 250 frtnyi pénzegetlyt adományszólt magánpénztárából, szintén királyné ö felseje is e község tűzkárosult lakosainak ötven frtot méltóztá-tott adományozni.

— **B. Eötvös széke** a képviselőházban fekete lepellel van bevonva, valamint az előtte levő asztal is, melyen fekete bársony párnán zöld babérkoszoru nyug-szik. A ház elnöke rendelte el, hogy a képviselőházban szintén láthatóvá legyen a gyász, s mindaddig ugy ma-rad, mig az új közoktatási miniszter ki nem lesz nevezve.

— **Uj osztrák miniszterium.** Potoczki gróf lemondása végre elfogadtatván Hohenwart gróf ne-veztetett ki belügyminiszterre és bizott meg kabinet-alakítással. És így dr. Habietinek igazságügyi, Holz-gethan pénzügyi, dr. Schöffle kereskedelmi és ideigl. földmívelési, Jhrecsek oktatásügyi és Scholl vezérőrnagy honvédelmi miniszterekké nevezettek ki.

— **Horváth Mihály** mint a „Századok“ írja, másodszor is megfordult már Bécsben, hol a cs. titkos levéltár és a m. udv. cancellária III. Károly és Mária Terézia korabeli okmányait tanulmányozta, „Magyaror-szág Történetének“ harmadik kiadásában eszközöndő bővítései érdekében. Károly és Terézia korán kívül még Szent-István korát bővíté a koszos szerző nagy művé-nek e legujabb kiadásában. A kötetek nyomtatása oly gyorsan halad, hogy már I. János király és I. Ferdinánd idejéig elértek; azonban az egész mű egyszerre látand világot.

→ **Weiszbach Jeanette** kisasszony szombaton másodszor is föllép a „Zsidó hölgy“-ben, Recha szere-pében. Az első, szerencsés kísérlet után itélve, igen sok élvezetést várhatunk ez estétől, melynek hősnője a kis-asszony lesz. Mezei volt a szerencsés, hogy jutalomjá-tékára megnyerhette a jeles dilettant, és így kétségkívül tele ház lesz.

→ **A Kolozsvárt** alakulóféltben levő borkeres-kező társulat szombaton tartja meg alakító közgyűlést, mely alkalommal a részvényesek előjegyzése is megtör-ténik. Egyelőre 2000 darab 200 frtos részvényt becsá-tanak ki. Szép jövője lehet e társulatnak, melynek élen már most is nem egy derék szakféri áll. Annak idejében tüzetesebben szólunk e tárgyról, előbb azért nem tettük, mert szárnyaló hírek után meg nem indulva, a tényekre vártunk.

— **A m. kir. nyerevénykölcsön** harmadik kisorsolása f. é. február 15-én reggeli 9 órakor a m. kir. államsorsjátéki bizottság helyiségeiben Budán (ka-mara épület I. emelet) fog tartatni.

— **Egy vakon született bognár** van Vácson, ki az ottani lap szerint, tultes nem egy épszemű mun-káson, és mi a feltünőbb, mesterségében nem nyert oktatást.

— **Az 1871-ki londoni nemzetközi kiállítás-ra bejelentett kiállítási tárgyak beküldésének határideje** f. évi februar 15-én lejár, és a kiállításra kiküldendő tárgyak megbírlására kiküldött központi bi-zottság nevezett napon összélp. Ennélfogva a t. cz. ki-állítók felkéretnek, miszerint 1) A még be nem küldött tárgyakat legkésőbb f. évi febr. hó 14-ig a kiállítási bi-zottság helyiségeibe (Pest, Erzsébet tér 1. sz.) bekülden-i, — és 2) oly kiállítási tárgyra nézve, melyek a neve-zett határidőig egészen el nem készülhetnének, magokat a valószínűleg várható elkészítés ideje iránt a bizottság-gal február 14-ig levélben, vagy szóval érintkezésbe tenni szivesjedjenek, a mi annak meghatározására szük-séges, vajjon az illető tárgy még a kiállításra ki lesz-e küldhető vagy sem. Együttal felkéretnek a magyar ko-rona területén bármely nyelven megjelenő napi-lapok vagy folyóiratok t. cz. szerkesztőségei, melyek az e tárgyban eöbli körzebocsátott felhívásnak még meg nem feleltek, miszerint kiadványuk egy-egy példányát a ki-állítási bizottsághoz folyó évi februar hó 14-ig bekülden-i sziveskedjenek. Pest, 1871. febr. 7. Posner Károly Lajos, m. kir. kiállítási biztos.

— **Marezz Góza** közkedvességű operistánk, a közelebb tartandó jogász-bárra egy igen csinos keringőt szerzett, melyet a t. cz. közönségnek ezennel figyelmébe ajánlunk, — különben is a többi előkészületekből itélve, a jogászok bája koronája lesz az idei táncvigalmaknak.

— **Az általános elemi biztosítóbank** Pe-sten felállította főképviseletét egyelőre jég- és tűzbiz-tosításokra. Irodája: kigyó-utca 2-dik szám. Olosó, megszabott díjak mellett vesz fel biztosításokat; fő- és alügynökségeit Magyarországon most rendezi be s ezekre ajánlatokat elfogad.

— **A deési takarékpénztár** 1871. január havi üzlet forgalma. Bévétel: 3 betét 77 tétel után 13479 frt. 15 kr., 4 befizetett kamatok 425 frt. 90 kr., 5 visz-szafeizetett váltok 10780 frt., 6 külömbféle díjak 110 frt. 35 kr., 8 betéti kis könyvek díja 9 frt. 60 kr., 18 ke-zelési költség 72 kr., 20 viszont leszámitolt váltok 2100 frt., 22 állam illeték 10 kr., pénztári maradvány de-cember 31-én 406 frt. 71 kr., összesen: 27312 frt. 53 kr. Kiadás: 3 betét vissza fizetésre 5 frt. 2332 frt. 50 kr., 5 leszámitolt váltokra 21060 frt., 14 tisztí fizetésre 33 frt. 33 kr., 17 betéti kamatokra 6 frt. 58 kr., 18 ke-zelési költség 58 frt. 45 kr., 19 előlege 40 frt., 21 viszont leszámitolt váltok kamatjára 35 frt. 77 kr., ösz-szesen: 23566 frt. 63 kr., 2 pénztári maradvány január 31-én 3745 frt. 90 kr., összesen: 17312 frt. 53 kr. Deesen januarius 31-én 1871. Kovács Mózes, könyv-vezető. Pap Márton, pénztárnok.

— **A Páris alatti porosz hadsereg napi élelmezése** mutatja, mily nehézségekkel volt összekötve annak óriás feladata. E hadsereg elkölt mindennap 148,000 három fontos kenyert, 1020 mázsa rizst vagy árpát, 595 ökr vagy 1020 mázsa szalonnát, 144 mázsa söt, 9600 mázsa zabot, 24,000 mázsa szénát, 28 ezer quart pálinkát és más szeszes italt. Dohánykiosztás min-den 10-ik napon történik. Egy haltestnek, mely 25—30 ezer emberből áll, 60 mázsa pipadohányt, 1 millió 100 ezer szivart (a közlatoának) és 50 ezer szivart (a tiszteknek) adnak tiztiz napra. Az élelmiszereket a keleti vasúton szállították oct. 5-ig Nanteuil, november 25-től kezdve a párisi ostrom-zárvonalig. December és január havában felhasználták hasonló célra az orléans-i, ami-ens-i és rouen-i vasutat. Az élelmiszerek és lótakarmány egy hadtest részére naponként öt vasútvonalat igényel, melyek összesen 160 vagonból állanak.

— **(Necrolog.)** Wurga Ferenczné, született Buzci Anna, maga és gyermekei, névszerint: Dániel és neje Miski Teréz; Anna, özv. Liska Jánosné; Lajos és neje Rajka Teréz, s László; valamint unokái; Wurga Anna, Babos Sándorné és Wurga Dániel; Liska János; Elemér és Anna; ugyszintén közebbi és távolabbi rokonai nevében szomorodott szívvel jelenti forró szeretett férjének, illetőleg atyjának és nagatyjának Wurga Ferencz-nek, folyó hó 5-én d. u. 4—5 óra közt, élete 71-ik, boldog házasságuk 49-ik évében, mell-vizkór követke-zésében történt kimulát. A majdnem háromnegyed száza-dot élt férju, mint esküdt polgár, férj és családapa egy-aránt híven teljesítette azon kötelességeket, melyeket a gondviselés előbe küldött. A fáradatlan, buzgó munkás a földi élet legnagyobb jutalmában részesült, mert meg-érte azon ritka örömet, hogy gyermekeit nemcsak fel-nevelhette, hanem önálló, független állásban hagyhatta hátra. Az erős tölgy, miután gyökere fiatal sarjait minden vihartól oly sokáig megvédte, s erőteljes fákká telődni látta, végre kidőlt; de emléke éni fog azokban, kiket védni, kikért fáradni sohasem szünt meg. A megboldo-gult földi tetemei folyó hó 7-kén d. u. 3 órakor, malom-utcai 43. számú saját házából, rövid ima után, fognak a köztemetőbe a család sírjába övéhez kikisérteni. Mely végtiszességtelre minden rokonai és ösmerősei tiszte-lettel meghívotnak. Kolozsvárt, február 6. 1871.

Nemzeti színház. Pénteken feb. 10-én „Plé-bános szakácsnéja.“ Vig életkép 4 szakaszban.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.
Febr. 8-ról: 5% Metalliques 58.90. 5% Nemzeti kölcsön 67.85. 1860-diki államkölcsön 95.30. Bank-részvény 723. Hitelrészvények 253.—. London 124. 05. Ezüst 121.50. Cs. kir. arany 5.84. Napoleondor 9. 94.

Földterhermentesítési kötvények: Magyar 79.30. Temesi 77.50. Erdélyi 75.—. Horv.-Slavon 83.50.

Tulajd. és felelős szerkesztő: Sándor József.

Az általános elemi biztosító bank

BÉCSBEN.

Engedélyezett a Szent-István koronájához tartozó országokra nézve, tudósítja a nagyérdemű közönséget, hogy

főképviseletősége PESTEN állittatott fel.

Az általános elemi biztosító bank egyelőre tűz és jégkárbiztosításokkal foglalkozand, később azonban működését a biztosítás egyéb ágaira is kifogja terjeszteni.

Az elnökség:

Gróf Wickenburg Konstantin,

Báró Raule Tivadar,

Sothen J. K.

A fennebbi hirdetményre hivatkozva, az alóliott főképviseletőség tisztelettel jelenti,

hogy iródait, kigyó-utca 2-ik szám alatt (Rottenbiller-féle házban) megnyitotta.

Utalva a bank kiválólag szabadelvű biztosítási feltételeire az alóliott főképviseletőség ajánlkozok szabott és olcsó díjak mellett biztosítások felvételére, és késznek nyilatkozik ajánlatokat szt.-István koronájához tartozó országokban felállítandó fő- és alügynökségek betöltésére vonatkozólag elfogadni.

Az általános elemi biztosító bank főképviseletősége Pesten.